

Izvēršas ar suitu spītību

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija

«Visiem ir labi zināma suitu spītība, tādēļ ir tikai likumsakarīgi, ka Latvijā pirmais meža īpašnieku kooperatīvs «Mežsaimnieks» ir radies tieši tur. Tiesa, viņi vēl strīdas, kurš ir idejas autors,» ar smaidu stāsta meža īpašnieku kooperatīva «Mežsaimnieks» vadītājs ANDIS MALĒJS.

Pēdējo gadu laikā «Mežsaimnieks» ir piedzīvojis strauju uzplaukumu – ar teju tūkstoš biedriem ir pārsniegts desmit miljonu eiro apgrozījums.

– «Mežsaimnieks» tika izveidots 2011. gadā. Kāpēc veidojāt kooperatīvu, un kas ļāva tik strauji augt?

– Sākumā apvienojās piecpadsmit meža īpašnieki, bet jau pēc neilga laika viņi saprata, ka kooperatīvam ir jākļūst lielākam, aptverot Kuldīgas apkārtni un vēlāk – visu Kurzemi. 2016. gadā bija skaidrs, ka ir jāstrādā visā Latvijā, un tad arī reāli sākās strauja augšupeja.

Kāpēc bija jāveido kooperatīvs? Ar vienu mazu spēlētāju tirgū nerēķinās. Nav noslēpums, ka cena, ko saņem viens meža īpašnieks par koku pārdošanu, krietni atšķiras no liela apjoma cenas. Rūpnīcas ir gatavas piemaksāt par regulārām koku piegādēm, lai būtu nodrošināta to nepārtraukta darbība. Savukārt mēs gribam saņemt tādu pašu samaksu kā tie, kas var nodrošināt lielapjoma piegādes, ko nevar individuāli panākt viens meža īpašnieks, bet tikai liels meža īpašnieku kopums. Tā teikt, ja ir pieklājīgs apjoms, ko piedāvāt, tad tirgū ir pavisam citi spēles noteikumi.

«Mežsaimnieks» piedāvā pakalpojumus, kas ir izdevīgi visiem meža īpašniekiem. Mēs nodrošinām ilgspējīgu mežu apsaimniekošanu, sākot no stādu iegādes sadarbībā ar lielāko stādu audzētāju – valsts akciju sabiedrību «Latvijas valsts meži» – un beidzot ar kvalitatīvu, pārdomātu un caurskatāmu mežu apsaimniekošanu un izstrādi.

– Kāds bija jūsu ceļš uz kooperatīva vadītāja amatu?

– Vispirms noteikti gribu pieminēt iepriekšējo vadītā-

ju un suitu patriotu Grigoriju Rozentālu, kurš daudz paveicis kooperatīva attīstībā. Viņš organizāciju izveidoja un attīstīja, līdz tā sasniedza strauju augšupeju. Kad sākās pandēmija un beidzās kooperatīvu atbalsta instrumenti, kooperatīvam, lai tas varētu turpināt veiksmīgi darboties, bija jāspēj pašam sevi uzturēt, un tas arī bija brīdis, kad kļuva par valdes locekli.

Mana sākotnējā izglītība ir biznesa vadībā. Ar iegūtajām zināšanām esmu veidojis labu profesionālo pieredzi, tajā skaitā tādās kooperatīvam līdzīgās struktūrās kā Latvijas Studentu apvienība, kur biju organizācijas vadītājs, un Vidzemes tūrisma asociācija, kur biju izpilddirektors. Mūsu ģimenei pieder vairāki meža īpašumi, un tā arī pamazām tiku iesaistīts šajā nozarē. Kad iestājos Latvijas Lauksaimniecības universitātes Mežsaimniecības fakultātē, jau pēc pirmā studiju gada sapratu, ka esam pārāk mazi un trūkst pieejas gan pakalpojumiem, gan cenām, gan aktuālajai tirgus informācijai. Ne velti ir teiciens, ka mēs katrs mācāmies no savām kļūdām. Bija skaidrs, ka vienīgais risinājums ir dalība kooperatīvā. Vēl zīmīgi, ka tieši tajā laikā mūsu Cēsu koris uzšūva suitu tautastērpus, un viss sakrita: man bija suitu tērps, zināju suitu dziesmas un sāku strādāt Suitu novadā. (Smaida.) Kļuva par kooperatīva biedru un darbinieku laikā, kad tas sāka strauji paplašināties.

– Par pamatu sava kooperatīva darbībai esat ņēmuši

Skandināvijas valstu pieredzi. Zviedrijā un Norvēģijā trešā daļa meža īpašnieku koksni pārdod un pakalpojumus iepērk caur kooperatīviem. Kāda ir situācija Latvijā?

– Skandināvijā gan lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā kooperatīviem ir daudz senāka vēsture – tas ir galvenais ceļš, kā attīstīties. Latvijā tikai katrs simtais meža īpašnieks darbojas kooperatīvā, kas nozīmē, ka kooperatīvu attīstība ir pašos iedīgļos. Manuprāt, lielākā problēma ir meža īpašnieku nezināšana, ka var mežus apsaimniekot citādāk. Meklējot meža apsaimniekošanas un izstrādes pakalpojumu sniedzējus individuāli, ir liela iespējamība, ka īpašnieki ne vienmēr saņems kvalitatīvu un godprātīgu pakalpojumu. Savukārt meža īpašnieku kooperatīva darbības pamatprincipi ir būt caurspīdīgiem un uzticamiem visos darbos.

Meklējot meža apsaimniekošanas un izstrādes pakalpojumu sniedzējus individuāli, ir liela iespējamība, ka īpašnieki ne vienmēr saņems kvalitatīvu un godprātīgu pakalpojumu. Savukārt meža īpašnieku kooperatīva darbības pamatprincipi ir būt caurspīdīgiem un uzticamiem visos darbos

– Šobrīd jūsu kooperatīvā iesaistīto skaits tuvojās tūkstošim, bet kopumā valstī ir tikai pāris meža īpašnieku kooperatīvu. Kāpēc meža īpašnieki līdz šim bijuši tik kūtri iesaistīties kooperatīvā?

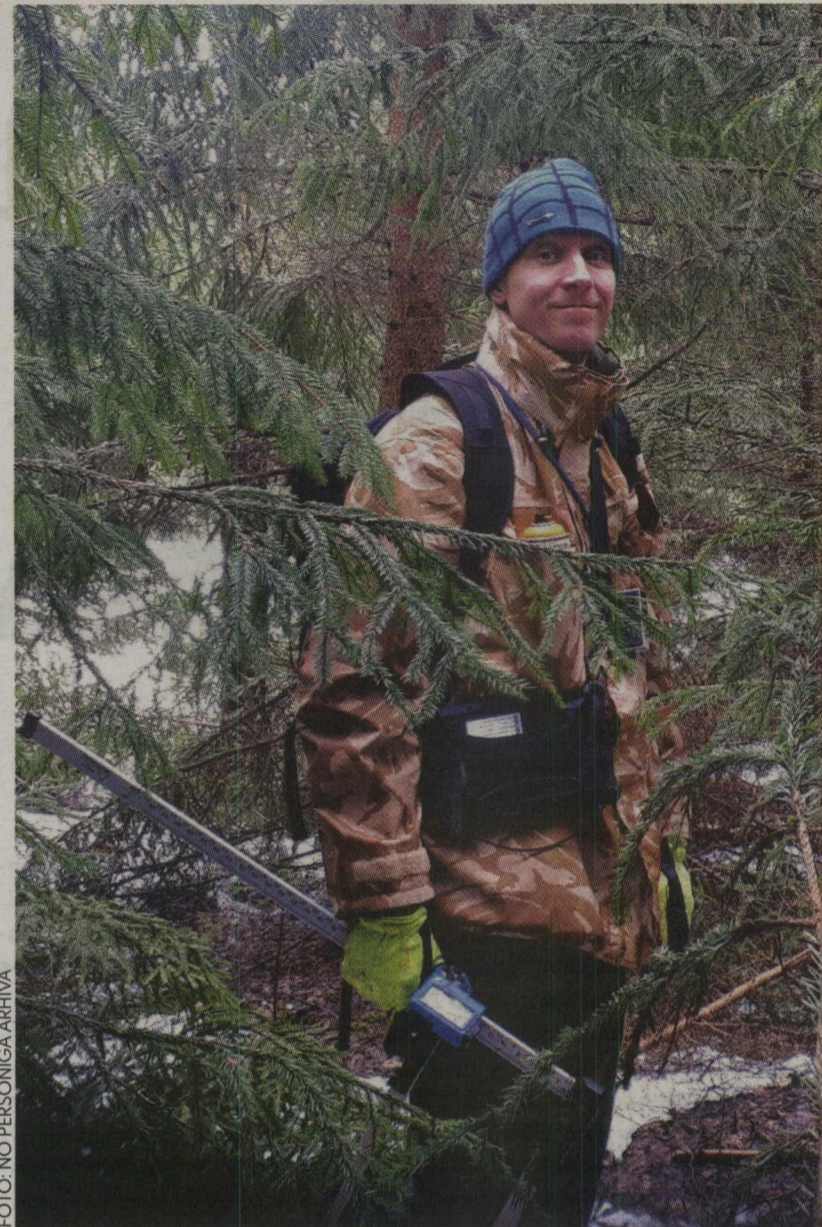

FOTO: NO PERSONĪGĀ ARHĪVA

– Es neteiktu, ka meža īpašnieki ir bijuši kūtri. Latvijā nav tradīciju un joprojām trūkst zināšanu par nozari. Mans dēls, laikrakstā redzot lielo meža pārdošanas sludinājumu skaitu, sacīja: «Cik labs bizness!» Es viņam skaidroju: tas nozīmē, ka meža īpašniekiem trūkst zināšanu par meža apsaimniekošanu un tā vērtības veidošanu. Diemžēl daudzi uz-

piecdesmit un vairāk procentus no cirsmas vērtības.

«Mežsaimnieks» ir atvērta tipa kooperatīvs, un tajā var iestāties ikviens meža īpašnieks. Mūsu stiprā un arī vājā puse ir tā, ka piederam kooperatīva biedriem. Mērķis ir katra meža īpašnieka peļņa, nevis kooperatīva peļņa. Kā kooperatīvs esam ļoti caurspīdīga organizācija – tikai tā varam augt. Turklāt lielākā daļa par biedriem ir kļuvuši pēc citu ieteikuma, kad kaimiņš iesaka kaimiņam.

– Kāds ir labums meža īpašniekiem, darbojoties kooperatīvā?

– Kopā varam izdevīgāk pārdot kokmateriālu, tā nopelnot krietni vairāk nekā tad, ja meža īpašnieki pārdotu individuāli. Nodrošinām, ka darbi mežā tiek paveikti kvalitatīvi, atbilstoši visiem normatīviem un domājot par nākotnes meža vērtību. Lai vairotu meža vērtību, kooperatīvs nodrošina meža atjaunošanas pakalpojumus – augsnes sagatavošanu, stādu sagādi, stādīšanu un kopšanu. Mūsu zināšanas un